

Інтеграція стратегічного управління змінами та інвестиційних рішень в системі інформаційного забезпечення розвитку фінансової діяльності аграрних підприємств

Барбінягра Олександр Миколайович¹

Опубліковано	Секція	УДК
30.10.2025	Економіка	330.338:65.016

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17647118>

Анотація. У статті досліджено стан та проблематику інформаційного забезпечення управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств України. Обґрунтовано взаємозв'язок між якістю формальних і неформальних інформаційних потоків та точністю стратегічного й інвестиційного планування. Виявлено ключові недоліки офіційної статистики, зокрема фрагментарність, нестачу архівних даних і недостатню територіальну деталізацію. Проаналізовано вплив похибок у прогностичних показниках опадів, урожайності та цін на відхилення очікуваних доходів підприємств. На основі експертних оцінок доведено ефективність заходів щодо вдосконалення інформаційної інфраструктури та обґрунтовано доцільність формування локальних інформаційних мереж аграрних підприємств.

Ключові слова: методологія менеджменту, концепція стратегічного управління, функції управління, етапи впровадження змін, опір змінам, фінансова діяльність, аграрні підприємства, фінансовий стан, ефективне управління.

Integration of Strategic Change Management and Investment Decisions into the Information Support System for the Development of Financial Activities of Agricultural Enterprises

Annotation. The article examines the current state and key challenges of the information support system used for managing the financial activities of agricultural enterprises in Ukraine. The study emphasizes that the effectiveness of strategic and investment decision-making largely depends on the completeness, accuracy, and territorial granularity of available data. Formal statistical sources remain essential for planning, yet they are characterized by fragmentation, insufficient historical depth, inconsistency of methodological approaches, and limited access to regional indicators that are critical for forecasting yields, production costs, and expected revenues. Non-formal information platforms provide timely sectoral insights but lack standardization and regularity, which restricts their use for long-term financial planning.

The research assesses the sensitivity of financial outcomes to inaccuracies in key predictive variables such as precipitation, yields, and price expectations. The findings confirm that even minor deviations in baseline data significantly reduce the reliability of revenue

---

¹ аспірант, Одеський державний аграрний університет ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8496-4223>.

forecasts and increase the risks associated with managerial decisions. Expert survey results demonstrate a high level of support for proposed measures aimed at improving the national system of agricultural information flows. The article substantiates the necessity of enhancing the methodological consistency of official statistics, expanding open access to archives, developing regional datasets, and integrating data from various formal and informal sources.

Special attention is devoted to the potential of local information networks of agricultural enterprises, which could become a complementary tool for reducing informational asymmetry, improving the precision of forecasts, and strengthening financial resilience. The study provides a set of practical recommendations for modernizing the information infrastructure and highlights the importance of digital tools for automating data collection, processing, and analytical modelling. The results create a methodological basis for further research on developing integrated sectoral information platforms capable of supporting evidence-based financial and strategic management in the agricultural sector.

Keywords: management methodology, strategic management concept, management functions, stages of change implementation, resistance to change, financial activity, agricultural enterprises, financial condition, effective management.

Вступ

Розвиток аграрних підприємств у сучасних умовах характеризується високим рівнем невизначеності, багатовекторністю зовнішніх впливів та зростанням вимог до якості управлінських рішень. Глобальні трансформації у продовольчих ланцюгах, нестабільність кліматичних умов, відкритість ринків, коливання цін на аграрну продукцію, зміни у державній політиці та поширення цифрових технологій формують нову логіку функціонування аграрного бізнесу, яка вимагає посилення стратегічного підходу до управління фінансовою діяльністю. Центральне місце у цій логіці займає інформація, адже саме вона забезпечує основу для прийняття рішень, оцінювання ризиків, планування інвестицій та адаптації до змін.

В умовах інтенсифікації конкуренції та необхідності швидкого реагування на зовнішні виклики аграрні підприємства потребують не лише оперативної, а й аналітично глибокої інформації, яка відображає тенденції у врожайності, технологічних змінах, регуляторних оновленнях, поведінці ринків і доступності фінансових ресурсів. Дефіцит достовірної та структурованої інформації обмежує здатність аграрних підприємств моделювати альтернативні сценарії розвитку, оцінювати ефективність інвестицій, здійснювати довгострокове планування та управляти фінансовою стійкістю. Саме тому удосконалення системи інформаційного забезпечення стає ключовим елементом зміцнення стратегічного потенціалу підприємств.

Управління змінами в аграрному секторі набуває особливого значення, оскільки будь-які трансформації – від упровадження інноваційних методів виробництва до перебудови фінансових потоків – потребують виваженого аналізу, оцінки ефектів та прогнозування наслідків. Ці процеси неможливі без інтеграції інвестиційних рішень у загальну систему стратегічного управління, адже капіталовкладення формують основу для технологічного оновлення, оптимізації витрат, зміцнення конкурентоспроможності та підвищення економічної результативності. Водночас інвестиційні рішення є одними з найбільш ризикованих фінансових кроків, що ще більше посилює вимоги до інформаційної інфраструктури підприємств.

В аграрній сфері, де виробничі цикли залежать від природно-кліматичних умов, інвестиційна активність має бути тісно пов'язана з якісними даними щодо стану земельних ресурсів, зміни погодних режимів, застосування добрив, використання сучасних технологій, прогнозів урожайності та кон'юнктури ринку. Таким чином, ефективне поєднання стратегічного управління змінами та інвестиційних рішень

можливе лише за умови наявності комплексної системи інформаційного забезпечення, яка акумулює, обробляє та надає галузеву релевантні дані у придатній для управління формі.

Додатковим чинником актуальності є зростаюча роль цифрових технологій у трансформації аграрного сектору. Використання цифрових платформ, інтелектуальних систем моніторингу, автоматизованих баз даних, інструментів аналітики та прогнозування дозволяє підприємствам швидше реагувати на зміни середовища, утворювати персоналізовані інформаційні масиви, виявляти сигнали ризиків та приховані можливості. Проте цифровізація ефективна лише за наявності методично обґрунтованої моделі інтеграції інформаційних потоків у систему стратегічного управління.

Отже, формування сучасної системи інформаційного забезпечення фінансової діяльності аграрних підприємств, у якій стратегічне управління змінами поєднується з інвестиційними рішеннями, є визначальним напрямом підвищення економічної стійкості аграрного сектору та його здатності адаптуватися до зовнішніх викликів. Це зумовлює потребу в дослідженні теоретичних засад, механізмів та інструментів такої інтеграції, а також у розробленні практичних рекомендацій щодо її реалізації.

Інформація отримала широке визнання як важливий ресурс цього століття. Правильна ідентифікація та використання джерел інформації є передумовою для об'єктивного прийняття рішень. Отже, обізнаність та використання відповідної інформації гарантують індивідуальне та організаційне функціонування. Основною функцією інформації є підвищення знань користувача, зменшення рівня його невизначеності або зменшення різноманітності варіантів вибору, доступних для користувачів інформації. Щоб інформація була ефективною, вона повинна бути точною, своєчасною та релевантною.

Дослідженню питання інформаційного забезпечення в діяльності аграрних підприємств присвячені праці вітчизняних та іноземних науковців, а саме: Сінгх К. та Варма А. [20], Адіо Е. [7], Желєзняк А. та Гладиш М. [6], Герасименко І. [3], Бахчиванжи Л. [1] та інших.

Варто відзначити, дослідження Бахчиванжи Л.А. , що важливим напрямком удосконалення маркетингового менеджменту агропромислового підприємства повинен стати продакт-менеджмент – управління продуктами як один з видів маркетингової діяльності компанії, що полягає в плануванні асортименту, починаючи від випуску нових продуктів і завершуючи виведенням з ринку старих. Управління продуктами слід підпорядкувати загальній маркетинговій стратегії підприємства [1].

За допомогою сільськогосподарської інформації фермери можуть застосовувати нові технології або системи землеробства, знати, коли садити та збирати урожай, яку культуру виробляти та яку тварину вирощувати та де продавати готову продукцію. Також за допомогою сільськогосподарської інформації фермери можуть знати, де брати банківські позики та інші виробничі ресурси, а також як боротися з шкідниками та хворобами. Така інформація дозволяє збільшувати урожайність, валові збори та ефективність виробництва, а отже сприяє економічному зростанню національної економіки.

Мета статті – дослідити особливості та проблеми інформаційного забезпечення управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств України.

Досягнення поставленої мети обумовлює необхідність вирішення **завдань**: проаналізувати формальні та неформальні джерела інформації аграрних підприємств; оцінити повноту, регулярність і деталізованість офіційних статистичних даних; визначити проблеми доступу до архівних та регіонально деталізованих показників;

оцінити вплив неточності вхідних даних на прогнозування доходів; узагальнити результати експертного опитування щодо очікуваних ефектів запропонованих заходів; обґрунтувати напрями вдосконалення системи інформаційного забезпечення та доцільність формування локальних інформаційних мереж аграрних підприємств.

Результати

Існує різноманітна інформація про діяльність, пов'язану із сільським господарством. Сюди може входити інформація про технологію рослинництва, тваринництва, агролісового господарства, боротьби зі шкідниками та хворобами, застосування добрив, показники опадів тощо. Воутос Ю., Мілонас П., Катеніотіс Дж. і Софо А. виділяють такі види сільськогосподарської інформації: щодо боротьби з шкідниками та хворобами, послуг, що надаються урядовими та приватними організаціями, маркетинг сільськогосподарської продукції, особливості надання кредитів та позик фермерам, використання добрив тощо [25]. Сопарно Х., Пербангса А. і Пардаман Б. визначили сільськогосподарську інформацію як опубліковану та неопубліковану інформацію про всі аспекти сільського господарства, які мають міждисциплінарний характер і універсальне застосування. Вони класифікували типи сільськогосподарської інформації за такими категоріями [21]:

1) Технічна (наукова) інформація. Цей тип інформації отримується під час досліджень та дослідно-конструкторських робіт, що проводяться в університетах, сільськогосподарських науково-дослідних інститутах, сільськогосподарських коледжах та приватних сільськогосподарських дослідницьких організаціях.

2) Комерційна інформація. Інформація за цією категорією дає змогу отримати інформацію про збут сільськогосподарської продукції з метою максимізації прибутку.

3) Соціокультурна інформація – включає інформацію про традиційні сільськогосподарські практики, місцеві культури, норми / цінності та довідкову інформацію та навчання, проведене в різних громадах, а також про доступність робочої сили тощо.

4) Правова інформація. Цей тип інформації навчає всіх зацікавлених сторін у сільському господарстві щодо законодавчих норм про виробництво та розподіл сільськогосподарської продукції.

5) Загальна інформація – це інформація, що представляє загальний інтерес для фермерів, наприклад, боротьба з повеннями, пожежами та іншими катастрофами.

Джерела інформації для аграрних підприємств залежать від виду роботи та послуг, які вони виконують. Джерела інформації у межах даного питання стосуються інструментів або носіїв інформації, які відповідають інформаційним потребам працівників, що займаються сільськогосподарською діяльністю. Було проведено багато досліджень для визначення типу джерел інформації для сільського господарства. Роуз Д. у своєму дослідженні вказує на суттєву роль інформації, отриманої від працівників аграрної галузі, окремих юристів, а також отриманих на місцевих, національних та міжнародних семінарах, тренінгах, в друкованих та електронних засобах масової інформації [19]. Алагаппан М. та Кумаран М. класифікували вищезазначені джерела інформації як офіційні та неформальні джерела. За їх словами, офіційні джерела включають державні радіостанції, місцеві та міжнародні друковані засоби масової інформації (такі як газети, інформаційні бюлетені та журнали) та семінари / практикуми, тоді як неофіційні джерела – це фермери, друзі сім'ї та особисті оцінки та судження [10].

Інше пов'язане з цим дослідження, проведене Тантізантисом К., висвітлює роль науково-дослідних інститутів сільського господарства, а також працівників національної аграрної сфери, аграріїв в інших країнах, спеціалістів-консультантів,

безпосереднього керівника аграрного підприємства, інформаційних агентств, викладачів та адміністраторів як як джерел сільськогосподарської інформації [23].

«Джерелами формальної інформації є статистична звітність Державної служби статистики України, адміністративна звітність державних інституцій різних рівнів, фінансова звітність підприємств, яка формується в системі бухгалтерського обліку. Неформальні джерела інформації, які з різних причин набувають вагомості останнім часом, включають: нерегламентовану законодавством інформацію (наукові дослідження; рейтинги та інформаційні інтернет-ресурси, дані вітчизняних та закордонних (грантових) експертних, аналітичних досліджень); дані управлінського обліку» [2].

Пріоритетним напрямом інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору виступає створення інноваційних форм економічної й організаційної взаємодії між собою, якими наразі є інноваційні аграрнопромислові кластери, які в сучасних ринкових умовах господарювання представляють собою ефективний метод активізації і стимулювання гармонійної інноваційної діяльності підприємств аграрно-промислового виробництва та основу для співпраці різних видів бізнесу [5].

Отже, для цілей цього дослідження сільськогосподарська інформація стосується даних, пов'язаних із сільським господарством, які трансформуються у значущий та корисний контекст або форми для ефективного прийняття рішень у сільському господарстві чи у фермерській діяльності.

У межах даного дослідження було виявлено, що основною інформацією, яка необхідна аграрним підприємствам для забезпечення реалізації стратегічного управління їх фінансовою стабільністю є наступна: (1) агрокліматична статистика та аналітика в регіональному розрізі; (2) статистика урожайності, валового збору, внесення добрив та пестицидів під урожай сільськогосподарських культур в Україні та у розрізі регіонів; (3) інформація про доступні українським аграрним підприємствам програми фінансової допомоги з боку бюджетної системи України, національних, іноземних та міжнародних організацій; (4) інформація про передові технології вирощування сільськогосподарських культур, збільшення їх урожайності та захисту; (5) статистика експорту аграрної продукції України та окремих регіонів (вартість, вага та ціна експортованої продукції).

Спочатку охарактеризуємо наявний стан надання даної інформації офіційними джерелами в Україні. Метеорологічні та гідрологічні спостереження в Україні провадить Український гідрометеорологічний центр, а дослідження погоди і клімату – Центральна геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського. На сайті першого надається інформація щодо поточної погоди, а також короткострокові прогнози для міст України, щоденні показники щодо рівня води в річках автоматичних гідрологічних станцій, а також містить інформацію про публікацію агрометеорологічних щорічників. На сайті Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського вказано, що організація публікує «Метеорологічний щомісячник» на основі даних 162-х станцій та «Огляд погоди та стихійних гідрометеорологічних явищ на території України». Однак, оцифрована версія останнього оприлюднена тільки щодо 2019 та 2020 років, а також надає тільки загальну інформацію по Україні, а не у розрізі регіонів чи станцій. Для отримання інформації за попередні періоди та у розрізі регіонів необхідно звертатися до архіву Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського [11]. Отримання архівних даних Українського гідрометеорологічного центру також здійснюється виключно за запитом і на платній основі. Отже, аграрні підприємства України мають доступ до оперативної інформації, але за необхідності використання попередніх даних мають витратити кошти і час на обробку запиту.

Дані щодо площі збирання сільськогосподарських культур та валового збору до 2020 року подавалися аграрними підприємствами щорічно за формою № 4-сг (річна) [13], а починаючи з 1 липня 2020 р. було запроваджено форму № 37-сг (місячна), що передбачає надання аналогічної інформації щомісяця до ДССУ [14]. Таке рішення сприятиме оперативності обробки даних для їх оприлюднення на офіційному сайті, а також дозволить досліджувати закономірності урожайності сільськогосподарських культур протягом року, а також очікуваних грошових потоків.

Наразі на сайті ДССУ наявна щорічна інформація щодо посівної площі, обсягу збору, урожайності та обсягу реалізації повного переліку сільськогосподарських культур до 2020 року. Однак, на регіональному рівні інформація подається у скороченому вигляді. Так, Головне управління статистики в Одеській області подає дані у розрізі культур зернових та зернобобових, соняшнику, картоплі, культур овочевих та культур плодкових та ягідних. В експортній же статистиці Управління продукція рослинництва розподілена на такі групи: живі дерева та інші рослини, овочі, їстівні плоди та горіхи, кава, чай, зернові культури, продукція борошномельно-круп'яної промисловості, насіння і плоди олійних рослин, шелак природний, рослинні матеріали для виготовлення. Розширена інформація доступна тільки щодо двох останніх років, що обмежує можливості виявлення тренду. Варто зазначити, що у розрізі районів оприлюднюється інформація тільки щодо валового збору соняшнику та культур зернових та зернобобових, а також посівних площ культур озимих на зерно та зелений корм.

Групування сільськогосподарських культур у статистичних даних щодо внесення мінеральних та органічних добрив як на рівні ДССУ, так і на регіональному рівні відрізняється від групування щодо площ посівів, урожайності, валового збору та реалізації, а саме охоплює: «(1) сільськогосподарські культури, (2) зернові та зернобобові культури, (3) пшеницю, (4) кукурудзу на зерно, (5) технічні культури, (6) сою, (7) ріпак і кользу, (8) соняшник, (9) буряк цукровий, (10) коренеплоди та бульбоплоди, культури овочеві та баштанні продовольчі, (11) коренеплоди та бульби їстівні з високим вмістом крохмалю та інуліну, (12) культури овочеві відкритого ґрунту, включаючи насінники та маточники, (13) культури овочеві закритого ґрунту, (14) культури баштанні продовольчі, включаючи насінники, (15) культури кормові, включаючи насінники, (16) сіножаті, (17) культури багаторічні» [15, 4]. Дані розбіжності ускладнюють процес виявлення закономірності між урожайністю та обсягом внесених мінеральних та органічних добрив під урожай окремих сільськогосподарських культур.

Окремої уваги заслуговує питання оприлюднення експортної інформації. До 2018 р. включно експортна статистика подавалася виключно у вигляді номінального обсягу експортованої продукції. При цьому, якщо на національному рівні подавалися дані за УКТЗЕД до четвертої цифри, то на регіональному рівні – тільки до другої. Починаючи з 2019 р. Державна митна служба України почала оприлюднювати експортовану вагу товарів, що дозволяє розрахувати середні ціни на окремі товари [12]. Однак, деталізована експортно-імпортна статистика у регіональному розрізі досі залишається недоступною.

Недоліки формальних джерел інформації можна замінити засобами неформальних джерел. Дослідження наявних інформаційних джерел в Україні дозволило виявити сім взаємопов'язаних платформ, які надають оперативну та корисну інформацію, яку доцільно враховувати при розробці та реалізації стратегії управління фінансовою стабільністю аграрних підприємств України, а саме:

– SuperAgronom.com (агрокліматичної статистики та аналітики) [22];

– LatifundistMedia (аналітика, інфорграфіка та рейтинги щодо основної аграрної продукції) [18];

– онлайн асистент фермера Kurkul.com(дані щодо компаній по регіонах України, які виробляють необхідну аграрну техніку та сільськогосподарське обладнання, агрохімію, насіння, сажанці, корми для тварин, ветеринарні товари, племінних тварин та супутніх товарів, а також надають послуги) [17];

– AgroPolit.com (інформація щодо змін в законодавчій базі щодо аграрного сектору, доступні аграрні дотації, наявні спецпроекти галузі тощо) [8];

– Traktorist.ua (платформа оголошень щодо продажу нових та б/у тракторів, комбайнів, навантажувачів, сівалок, обприскувачів, вантажівок тощо в Україні; корисна інформація щодо доцільності придбання основних засобів того чи іншого бренду, що в перспективі дозволяє мінімізувати витрати на ремонт та їх термінову заміну) [24];

– Elevatorist.com (карта розміщення елеваторів з їх розподілом на типи, види сільськогосподарських культур та політику роботи) [16].

– AgroRobota (платформа для розміщення вакансій та резюме. Наразі послугами даної платформи користуються 635 підприємств з 23-х областей, 25 з яких з Одеської області) [9].

Попри те, що дані з наведених неформальних джерел інформації являються корисними у процесі управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств, їм притаманна нерегулярність та фрагментованість, що ускладнює процес управління.

Отже, основна проблема інформаційного забезпечення, з якою стикаються аграрні підприємства України у процесі управління розвитком фінансової діяльності є неповнота та/або недостатня територіальна деталізованість даних, на основі яких прогнозується очікувана кількість опадів, очікувана урожайність та ціна сільськогосподарських культур, а як наслідок, очікувані доходи від реалізації сільськогосподарських культур.

На основі отриманих у попередньому пункті прогнозних даних розрахуємо яким чином відхилення у перших трьох показниках позначаться на фактичному рівні доходів аграрних підприємств Одеської області (рис. 1). Припустимо, що наявні дані щодо кількості опадів у регіоні дозволяють отримати прогнозні показники щодо кількості опадів на території розташування підприємства з відхиленням в 1%. Таке відхилення вхідних даних спричинить відхилення в 0,39–5,76% доходу аграрних підприємств у порівнянні з очікуваним рівнем.

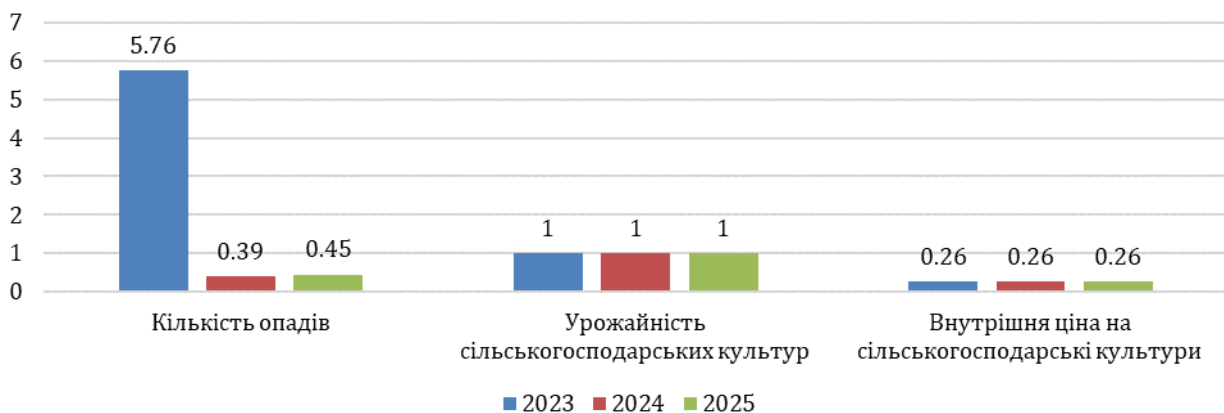

Рис. 1. Відносне відхилення очікуваної доходності аграрних підприємств Одеської області від фактичної у результаті неточності прогнозування вхідних даних на 1%, %.

Джерело: складено за розрахунками автора.

За умови відхилення очікуваної урожайності сільськогосподарських культур від фактичної на 1%, очікуваний рівень доходу перевищуватиме фактичний на 1%. За умови відхилення очікуваної внутрішньої ціни на сільськогосподарські культури від фактичної на 1%, очікуваний дохід перевищуватиме фактичний на 0,26%.

Зазначене вище дозволяє стверджувати, що для удосконалення інформаційного забезпечення управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств в Україні мають бути вжиті наступні заходи:

1) оприлюднення архівних збірників «Метеорологічний щомісячник», «Огляд погоди та стихійних гідрометеорологічних явищ на території України» та «Агromетеорологічний щорічник» за останні десять років. Їх подальше розміщення на сайті Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського та Українського гідрометеорологічного центру;

2) подання регіональними управліннями статистики не тільки агрегованої інформації щодо посівних площ, валових зборів, обсягу реалізації, а й у розрізі окремих сільськогосподарських культур. Оприлюднення статистичної інформації не тільки за останні п'ять років, а й архівних даних;

3) подання інформації про обсяг внесених мінеральних та органічних добрив, а також пестицидів у розрізі окремих їх видів, а також окремих сільськогосподарських культур як на регіональному, так і на районному рівні;

4) надання інформацію про діяльність сільськогосподарських підприємств у розрізі районів, відповідно до нового адміністративно-територіального устрою України, починаючи з 2021 року;

5) формування інформаційної мережі локальної спільноти аграрних підприємств.

Якщо перші чотири заходи спрямовані на удосконалення подання статистичної інформації статистичними службами України, то останній повинний бути реалізований саме аграрними підприємствами, які здійснюють господарську діяльність у межах однакових адміністративно-територіальних одиниць. Ця пропозиція побудована на взаємовигідному обміні інформацією, яка не стосується технології виробництва, а лише даних щодо кліматичних спостережень, урожайності сільськогосподарських культур та ціни. Доступність таких локальних даних на регулярній основі дозволить підвищити достовірність прогнозування очікуваного доходу кожним аграрним підприємством такої мережі.

З метою виявлення доцільності реалізації зазначених заходів було проведено опитування п'ятнадцяти експертів аграрних підприємств Одеської області (табл. 1).

Таблиця 1

Експертні оцінки результатів впровадження заходів щодо удосконалення інформаційного забезпечення управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств

№ експерта	Збільшення достовірності прогнозування кількості опадів, %	Збільшення достовірності прогнозування урожайності сільськогосподарських культур, %	Збільшення достовірності прогнозування ціни на сільськогосподарські культури, %
№1	2,29	4,23	3,73
№2	2,31	4,2	3,93
№3	1,66	4,64	3,97
№4	1,92	4,26	3,64
№5	1,67	4,63	4,07
№6	2,56	4,37	3,57
№7	2,43	4,25	4,13
№8	2,24	4,05	3,99
№9	2,39	4,48	3,8
№10	2,5	3,99	3,88

№11	2,49	3,95	3,92
№12	1,94	4,26	3,31
№13	1,63	3,89	3,38
№14	2,63	4,44	3,42
№15	1,8	4,1	3,81
Середнє	2,16	4,25	3,77

Джерело: експертні оцінки надано представниками досліджуваних аграрних підприємств Одеської області

У ході оцінювання визначено, що їх впровадження дозволить зменшити відхилення прогнозування, а саме:

1) очікуваної кількості опадів у середньому на 2,16%, тобто достовірність прогнозу очікуваного доходу аграрних підприємств зросте на 6,64%;

2) очікуваної урожайності сільськогосподарських культур – на 4,25%, тобто достовірність прогнозу очікуваного доходу аграрних підприємств також зросте на 4,25%;

3) очікуваної ціни на сільськогосподарські культури -- на 3,77%, тобто достовірність прогнозу очікуваного доходу аграрних підприємств також зросте на 0,98%.

Відтак, загальна достовірність прогнозування очікуваних доходів аграрними підприємствами України зросте на 11,87%. Доцільність даних заходів також пояснюється важливістю пріоритизації аграрного сектора, адже від його розвитку залежать темпи зростання економіки України.

Відтак, за відсутності окремих даних для управління розвитком фінансовою діяльністю аграрних підприємств України з офіційних джерел перед останніми постає необхідність формування інформаційної мережі локальної спільноти аграрних підприємств. Попри це, з боку державного управління мають бути вжиті заходи щодо оптимізації процесу оприлюднення важливої для аграрного сектора інформації як в агрегованому вигляді, так і у розрізі регіонів та районів.

Висновки

Проведене дослідження дозволило комплексно оцінити стан інформаційного забезпечення управління розвитком фінансової діяльності аграрних підприємств України та встановити ключові проблеми, що стримують ефективність стратегічного планування і прогнозування. Визначена у роботі мета – дослідити специфіку формальних та неформальних інформаційних джерел, оцінити вплив неточностей вхідних даних на фінансові результати підприємств і запропонувати напрями вдосконалення інформаційної інфраструктури – була повністю реалізована завдяки системному аналізу наявних інформаційних потоків та кількісній оцінці їх впливу на прогнозування доходів.

У результаті встановлено, що сучасне інформаційне забезпечення аграрних підприємств характеризується значною фрагментарністю та нерівномірністю. Формальні джерела містять вагому частину необхідних даних, однак їм притаманні такі недоліки, як недостатня територіальна деталізація, відсутність архівів у відкритому доступі, розбіжності у методології групування показників, а також обмежене охоплення показників, важливих для прогнозування фінансових результатів. Це ускладнює побудову достовірних оцінок щодо врожайності, опадів, витрат на виробництво та очікуваних цін, що є базою для прийняття інвестиційних і стратегічних рішень.

Окремо підкреслено, що неформальні джерела інформації, попри свою оперативність і практичну цінність, не можуть компенсувати слабкі сторони офіційної статистики через нерегулярність оновлення, неоднорідність подання матеріалів і відсутність стандартизованої структури. У поєднанні з обмеженою доступністю

історичних даних це створює ситуацію, за якої аграрні підприємства змушені приймати рішення на основі неповної або нерепрезентативної інформації, що підвищує фінансові ризики та знижує точність прогнозування.

Аналітичні розрахунки, проведені в роботі, довели чутливість фінансових результатів аграрних підприємств до похибок у прогнозних даних. Навіть незначні відхилення в оцінці опадів, врожайності або цін спричиняють суттєве зменшення точності прогнозування доходів. Це свідчить про необхідність підвищення якості інформації не лише на етапі її збирання, а й на рівні її структурування, регулярного оновлення та доступності для підприємств різних регіонів.

Експертне опитування підтвердило важливість запропонованих у дослідженні заходів щодо покращення інформаційної інфраструктури. Підвищення деталізованості статистичних даних, систематизація інформаційних потоків, вдосконалення методології подання показників і розвиток цифрових ресурсів сприятимуть суттєвому зростанню достовірності прогнозів. Високою є також готовність підприємств до обміну релевантною інформацією всередині локальних мереж, що відкриває можливості для підвищення ефективності взаємодії на рівні окремих регіонів.

Узагальнюючи отримані результати, можна стверджувати, що удосконалення системи інформаційного забезпечення є необхідною передумовою зміцнення фінансової стабільності аграрних підприємств та підвищення їх адаптивності до змін зовнішнього середовища. Запропоновані напрями оптимізації створюють методичне та практичне підґрунтя для формування цілісної інформаційної моделі, здатної підтримувати стратегічні та інвестиційні рішення.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні цифрових інструментів автоматизованого збору та обробки даних, оцінці ефективності локальних інформаційних мереж після їх упровадження, а також моделюванні впливу удосконалених інформаційних систем на довгострокову фінансову стійкість аграрних підприємств. Значним напрямом майбутніх наукових розвідок є також створення інтегрованих галузевих платформ, які поєднуюватимуть державні, регіональні та приватні інформаційні ресурси в єдиній структурі для забезпечення повної прозорості, оперативності та прогнозної цінності даних.

Список використаних джерел

1. Бахчиванжи, Л. А. (2020). Напрями удосконалення маркетингового менеджменту агропромислових підприємств. *Економіка та суспільство*, 22. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-89>
2. Бездушна, Ю. С. (2017). Інформаційне забезпечення управління в аграрному секторі економіки: стан та перспективи удосконалення. *Облік і фінанси*, 4, 6–12. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=Oif_apk_2017_4_3
3. Герасименко, І. О. (2014). Інформаційне забезпечення системи управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств. *Економіка та управління АПК*, 1, 108–113. https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/1007/1/informacijne_zabezpechennya.pdf
4. Головне управління статистики в Одеській області. (n.d.). Внесення мінеральних добрив під урожай сільськогосподарських культур. <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>
5. Гуторов, О. І., & Соколюк, С. Ю. (2020). Концепція формування та реалізації стратегії гармонійного інноваційного розвитку підприємств аграрного сектору. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Економічні науки*, 3, 44.

- <https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e603c21e-243b-4fee-bac8-5568b6803bb2/content>
6. Железняк, А., & Гладиш, М. (2013). Інформаційне забезпечення розвитку сільського господарства України в умовах євроінтеграційних процесів. *Аграрна економіка*, 6(3-4), 43-49. http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&I MAGE FILE DOWNLOAD=1&Image file name=PDF/ae_2013_6_3-4_10.pdf
  7. Adio, E. O., Abu, Y., Yusuf, S. O., & Ndagi, A. M. (2016). Use of agricultural information sources and services by farmers for improved productivity in Kwara State. *Library Philosophy and Practice*, 1456. <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1456/>
  8. AgroPolit.com. (n.d.). <https://agropolit.com/>
  9. Agrorobota. (n.d.). <https://agrorobota.com.ua/>
  10. Alagappan, M., & Kumaran, M. (2020). Assessment of information seeking behaviour and constraints in obtaining information of public and private aquaculture extension personnel. *International Journal of Farm Sciences*, 10(1), 104-114. <https://doi.org/10.5958/2250-0499.2020.00023.3>
  11. Central Geophysical Observatory named after Boris Sreznevskiy. (n.d.). <http://cgo-sreznevskiy.kyiv.ua/index.php?dv=pos-gdamgs>
  12. Customs Service of Ukraine. (n.d.). Статистичний експорт та імпорт товарів. <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri>
  13. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy. (2018). Про затвердження форм державного статистичного спостереження щодо площ, валових зборів і врожайності сільськогосподарських культур. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133832-18/ed20200201#Text>
  14. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy. (2020). Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 37-сг (місячна) «Звіт про збирання врожаю сільськогосподарських культур». <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046832-20#Text>
  15. Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrainy. (n.d.). Використання добрив і пестицидів під урожай сільськогосподарських культур. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  16. Elevatorist.com. (n.d.). <https://elevatorist.com/>
  17. Kurkul.com. (n.d.). <https://kurkul.com/>
  18. Latifundist.com. (n.d.). <https://latifundist.com/>
  19. Rose, D. C. (2016). Decision support tools for agriculture: Towards effective design and delivery. *Agricultural Systems*, 149, 165-174. <https://doi.org/10.1016/j.agry.2016.09.009>
  20. Singh, K., & Varma, A. K. (2017). Agricultural information needs of farmers in select villages of Varanasi District: A case study. *Journal of Advanced Library and Information Science*, 6(4), 305-311. https://www.researchgate.net/publication/323412785_Agricultural_Information_Needs_of_Farmers_in_Select_Villages_of_Varanasi_District_A_Case_Study
  21. Soeparno, H., Perbangsa, A. S., & Pardamean, B. (2018). Best practices of agricultural information system in the context of knowledge and innovation. In *2018 International Conference on Information Management and Technology (ICIMTech)* (pp. 489-494). https://www.researchgate.net/publication/327467310_Best_Practices_of_Agricultural_Information_System_In_the_Context_of_Knowledge_and_Innovation
  22. SuperAgronom.com. (n.d.). <https://superagronom.com/informaciya-pro-pogodu>
  23. Tantisantisom, K. (2011). *Information dissemination for farming communities in Thailand*. Edith Cowan University. <https://ro.ecu.edu.au/theses/428>
  24. Traktorist.ua. (n.d.). <https://traktorist.ua/>

25. Voutos, Y., Mylonas, P., Katheriotis, J., & Sofou, A. (2019). A survey on intelligent agricultural information handling methodologies. *Sustainability*, 11(12), 3278. <https://doi.org/10.3390/su11123278>